

nové město

10/2022 - ROČNÍK 31 (25)

6/ Člověk v dnešní době - Stanisław Góra

8/ Jak hořet a nevyhořet

18/ Jsem jen díky... O Daliboru Slavičkovi

MILÍ ČTENÁŘI,

nový ročník Nového města spolu s některými plánovanými změnami se blíží. Jak už jsme psali v předchozím čísle, od ledna 2023 bude vycházet s více stranami jako dvouměsíčník a zároveň bude přinášet část svého obsahu na nových webových stránkách. První číslo dalšího ročníku vyjde během ledna 2023, proto v aktuální čísle najdete Slovo života také na měsíc leden.

Předplatné 600 Kč pro Českou republiku (a 1400 Kč do zahraničí) můžete uhradit platbou na účet 6043141003/2700 (s uvedením Vašeho variabilního symbolu) nebo poštovní složenkou.

Nabízíme také možnost využít **dárkový poukaz**, který najdete vložený v časopisu, kdy můžete věnovat roční předplatné svým příbuzným či přátelům jako vánoční dárek. Stačí napsat na adresu novmesto-casopis.adm@volny.cz jméno a adresu dárce a obdarovaného, zašleme vám platební údaje, uhradíte předplatné a časopis bude zasílán na určenou adresu.

Pro bližší informace se můžete obrátit též na tel.: 733 798 155.

Děkujeme za vaši duchovní i finanční podporu.

Vaše redakce

Bankovní údaje:

6043141003/2700, VS

(uvedený na obalu Vašeho časopisu nebo na složenke)

UniCredit Bank, Czech Republic, a. s., Praha

IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003,

Swift: BACX CZPP

Adresa redakce:

Nové město – časopis,
Havlíčková 151/55, 602 00 Brno
Tel.: 721 630 119,
e-mail: novmesto@volny.cz

nové město

Časopis Hnutí fokoláře – 10/2022, vychází 10x ročně, ročník 31 (25) – 31. ročník od vzniku československé verze, 25. ročník samostatné české verze. ■ Vydává Dilo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 – Vnoř, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulínky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 600 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republic, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACX CZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Výkonný redaktor: Mgr. Magdalena Broschová ■ Distribuce a předplatné: Jana Nováková ■ Redakční rada: František Beneš, Ing. Milena Honet-schlágerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Marta Hanušová, Mgr. Zdeňka Růžičková, PhDr. Drahomíra Syřůčková, ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lyskova 1594/33, 155 00 Praha 13 – Stodůlky ■ ISSN 1212 – 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zaslanka – Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové mesto zasílejte na adresu: Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice, e-mail: casopis@nm.sk, tel.: +421 911 445 626. ■ Titulní strana: Dalibor Slaviček, Foto: archiv F. Slavička.

OBSAH

Dopis čtenářům

Tipy a náměty

- 3/ V tichu
Hovory s Pavlem Fischerem

Ohlédnutí

- 4/ Církev je povolána stát se dialogem a rozhovorem

Zamyšlení

- 5/ Co jsou kulturní války

Člověk v dnešní době

- 6/ „Na život!“
(Rozhovor se Stanisławem Górou)

Vztahy, rodina, společnost

- 8/ Jak hořet a nevyhořet
10/ Mladí lidé a lidé bez domova pod jednou střechou?

Posezení s pěstouny na přechodnou dobu

- 11/ Stále se nám rozšiřuje rodina
(Rozhovor s Ilonou a Albertem Neitzelovými)

Slovo života na prosinec

- 12/ „Doufejte v Hospodina navždy,
neboť Hospodin je skála navěky.“ (Iz 26,4)

Slovo života na leden

- 13/ „Učte se jednat dobře, hledejte spravedlnost.“
(Iz 1,17)

Duchovní inspirace

- 14/ Vánoce s těmi, kdo trpí

Z Hnutí fokoláře

Návrat ke kořenům

- 15/ Mince nepodléhající inflaci

Z Hnutí fokoláře

Ze života gen

- 17/ Z mezinárodního setkání v Maďarsku
Potáborové setkání gen 3
Víkend gen 2 mužů

Z Hnutí fokoláře

- 18/ Jsem jen díky...
20/ Nikdo osamělý

Komiks

- 21/ Valentyna

(Za)myšlenka

- 22/ V tichu Vánoc
23/ Dárky

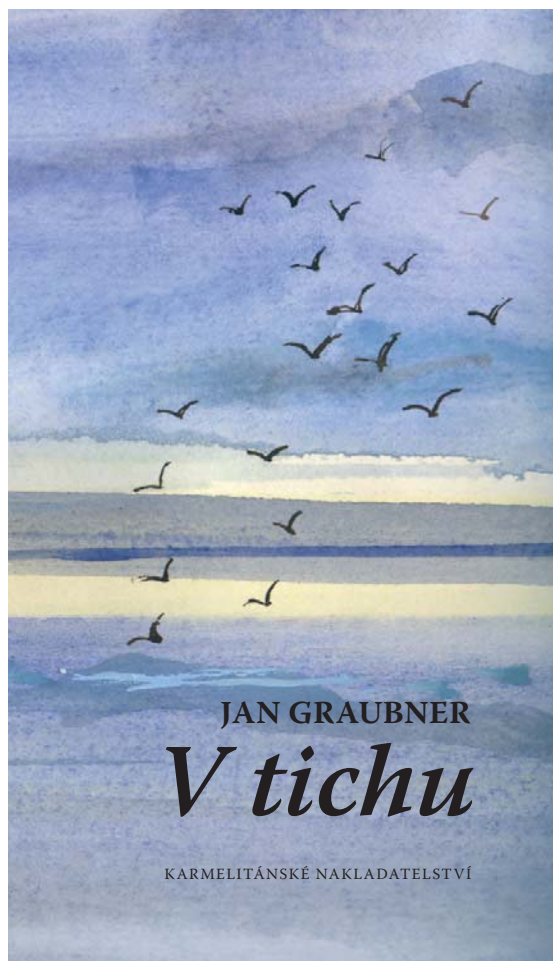
Hovory s Pavlem Fischerem

Kniha, která se čte když ne jedním dechem, tak na dechů víc, ale vždy s velkou chutí

Víckrát jsme se mohli setkat s příspěvky a názory Pavla Fischera na stránkách Nového města. Nyní si ho lze mimo jiné přiblížit též díky nedávno vyšlé zajímavé knize *Hovory s Pavlem Fischerem* (nakladatelství Tichá srdce 2022).

Alena Ježková, spisovatelka a spolužačka senátora Pavla Fischera, ho dokázala dobře mířenými otázkami přimět k po-
odhalení jeho bohatého života. Pavel Fischer začíná střípky ze své minulé prezidentské kampaně. Hodnotí, někdy kriticky, ale i s jistou laskavostí, dění v nejvyšší politice v době svého působení na Hradě ve službě Václavu Havlovi. Otevřeně a působivě hovoří o radostech, výzvách i těžkostech rodinného života, ať už v době svého působení ve Francii nebo v Česku. Netají se přesvědčením, které zastává a které z celé knihy vyzařuje, a to je důležitost vztahů, hodnota rodiny a snaha o život „s důvěrou v budoucnost, s úctou ke všemu, čeho se člověk v životě dostalo a s pokorou k věcem, kterým nerozumí a třeba je nikdy nepochopí“.

František Slavíček

V tichu

Pokud chcete někomu udělat radost krásným vánočním dárkem, můžete darovat novou knihu od pražského arcibiskupa Jana Graubnera *V tichu*, která v listopadu vyšla v Karmelitánském nakladatelství a je k zakoupení v řadě knihkupectví.

V úvodu Jan Graubner píše: „Člověk nemůže stále přijímat informace, tak jako nemůže stále jíst. Nejen žaludek potřebuje klid na trávení. Potřebujeme ticho, abychom mohli být sami se sebou, abychom se mohli s odstupem vracet k tomu, co jsme prožili či slyšeli, abychom si utříbili myšlenky, vytěžili poučení – abychom to všechno probrali s Bohem, přijali jeho výzvy, a nakonec mu všechno odevzdali. Bez rozjímání nám chybí hloubka a duchovní život živoří, protože ten se rozjímáním živí.“

Knížka nabízí zkušenosti inspirované cestami do zahraničí nebo z práce pro Arcidiecézní charitu, ale také obsahuje řadu krátkých zamyšlení nad aktuálními společenskými tématy i běžnými událostmi každodenního života. Zastavit se můžete také při čtení poetických textů, zvlášť v tomto období v „tichu u betléma“.

Zamyšlení doprovázejí akvarely a olejomalby Petra Ettlera, které umocňují prožitek z hloubky slov.

Martina Fürstová

Piero Coda
se zlatou
medailí
Univerzity
Komenského.

Foto: Peter Kubička

Církev je povolána stát se dialogem a rozhovorem

OHLÉDNUTÍ

Konference o synodalitě v Bratislavě

Bratislava hostila 21. října mezinárodní konferenci o synodalitě. Jejím hlavním řečníkem byl profesor Piero Coda, generální sekretář Mezinárodní teologické komise. Hovořil o potřebě synodální obnovy života a poslání církve. Kromě něj k přibližně 150 účastníkům přednášeli další domácí i zahraniční teologové, kteří synodalitu aplikovali na konkrétní oblasti života. Prostor byl i na diskuzi s publikem a neformální rozhovory.

PŘEKVAPENÍ NA ÚVOD

Událost se konala v Aule Benedikta XVI. Římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty Univerzity Komenského, kterou zastupoval prorektor pro vědu, doktorandské studium a projektovou činnost prof. Jozef Masarik. Pierovi Codovi v úvodu slavnostně udělil zvláštní ocenění - zlatou medaili Univerzity Komenského. Při významném

aktu stejně jako i na celé události byli přítomni apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Nicola Girasoli, bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský, nitranský pomocný biskup Mons. Peter Beňo a děkan hostitelské fakulty Jozef Jančovič.

CÍRKEV, KTERÉ BUDOU ROZUMĚT

Profesor Coda v přednášce uvedl, že papež František si přeje, aby se metodologie synodality etablovala i v jiných církvích. Připomněl též Evropu, která by měla kráčet společně. „Evropa je stará a nedokáže mluvit jednotným jazykem. Je zvaná k tomu, aby vnímala nové průniky a budovala dialog,“ uvedl Coda. Hlavní řečník připomněl i encykliku papeže Pavla VI. Ecclesiam suam, která hovoří o tom, jak má církev plnit své poslání v současnosti. „Církev je povolána stát se dialogem a rozhovorem. Stát se slovem, a to tak, že všichni

ostatní jí budou rozumět, ale zároveň být otevřená naslouchání a dávat prostor i jiným. Důležité však je, aby používala jazyk srozumitelný pro dnešní kulturu,“ podotkl uznávaný teolog.

JAK APLIKOVAT SYNODALITU

V následující aplikační části se odborníci věnovali uvedení synodální obnovy do konkrétních oblastí - myšlení, spirituality, komunikace či pastore. Řeč byla i o perspektivách synodality do budoucna.

„Ovocem synodálního procesu je nový klíček, kterému dává vzrůst Bůh. Následujme synodální kráčení a budme otevření této novosti, která je tak stará jako evangelium,“ reagoval Piero Coda na otázku účastníka, jaké plody synodálního kráčení by si přál on sám.

Odpoledne patřilo dvěma paralelním sekcím přednášek teologů ze slovenských univerzit - z Bratislavy, Ružomberka, Nitry, Košic a Prešova. Věnovali se kromě jiných témat péči o kněze či víře jako zkušenosti společného kráčení z pohledu Josepha Ratzingera.

DVĚ NOVÉ KNIHY

Na konferenci uvedlo Vydavatelstvo Nové mesto do života své dvě knižní novinky. Jejich autorem je právě Piero Coda. První dílo *Božie meno je Láska* přináší přednášky zaměřené na podstatu teologického učení a je určené hlavně těm, kteří nemají znalosti v této oblasti. Druhou publikací je sbírka základních autorových textů o trojiční ontologii *Žít a myslieť v Trojici*, která je výsledkem jeho nejnovější tvorby. Obě knihy jsou dostupné v e-shopu Vydavatelstva Nové mesto: nm.sk/obchod.

Ján Heriban

Piero Coda (Cafasse, 1955) - doktor filozofie a teologie, profesor trojiční ontologie na Univerzitním institutu Sophia (Loppiano, Itálie), který založila Chiara Lubichová (v letech 2008-2022 byl jeho ředitelem), generální sekretář Mezinárodní teologické komise, člen Mezinárodní smíšené komise pro teologický dialog mezi katolickou církví a pravoslavnou církví, člen Teologické komise synody o synodalitě. Je autorem mnoha publikací přeložených do světových jazyků.

Co jsou kulturní války

ZAMYŠLENÍ

Zleva moderátor konference David Smoljak a přednášející Daniel Kroupa a Josef Šlerka.

Foto: Bibiána Šmeihlová

káši aliance utlačovaných menšin: rasových, etnických, sexuálních apod.

Druhým činitelem, který napomohl vzniku kulturních válek, je určitý obrat filosofie, k němuž došlo ve 20. století, nazývaný lingvistický. Zjednodušeně řečeno, naše myšlení je určováno jazykem. Z toho plyne, že k dosažení společenské změny je třeba náprava jazyka, jejímž výsledkem je politická korektnost, pronikající do veřejného života. Zavazuje k používání jen těch výrazů, které ukazují, že jsme „na straně pokroku“.

Třetím faktorem je zhroucení jednotícího „velkého příběhu“ dějin a nástup postmodernismu, který popírá klasickou teorii pravdy založenou na bezprostředním vztahu mezi věcí a myšlenkou. Podle tohoto přístupu je pravda vždy situační: je obtížné rozlišovat mezi pravdou a nepravdou, mezi informací a dezinformací, mezi faktickým a nefaktickým, protože vlastně všechno závisí na kontextech, souvislostech a podobně. Z tohoto myšlenkového pozadí potom vyrůstají různá hnutí, která se dnes prosazují jako klíčová.

Datový analytik Josef Šlerka, druhý referující, se pokusil na daný fenomén pohlížet z jiného hlediska. Zdůraznil především důležitost osobní identity každého jedince, která je pro něj nedotknutelná. Existenciální tlak na tuto identitu bývá zneužíván cílenou sugescí, že mizí „starý dobrý svět“, jemuž

člověk rozumí, a nastupují změny, jimž nerozumí nebo je nechce. To se stává prostorem pro šíření nálad směřujících k rozvratu. Typickým příkladem je podle něj ruská propaganda využívající problematiku genderu, aby zpochybnila západní hodnotový systém.

Publicistka a spisovatelka Alexandra Alvarová, připojená on-line z Bostonu (USA), se zabývala zejména rolí internetu a komentovala silně polarizovanou severoamerickou realitu. Podle ní největším problémem je, že majitelé internetových sítí nejsou právně zodpovědní za přenášený obsah a disponují obrovskou nekontrolovatelnou

Nelepší obranou proti vmanipulování do kulturních válek je být pevně hodnotově zakotven, ale neuzavírat se do příliš úzkého zorného pole vidění skutečnosti.

Organizátoři 39. konference cyklu Člověk a média se rozhodli pro třaskavé téma: kulturní války. Odkud se tento poměrně nový fenomén vzal? Jak přispívá k polarizaci společnosti, které jsme svědky od jisté doby? Jakou roli v tom hraje internet a sociální sítě?

Uvedení do problematiky se ujal filosof Daniel Kroupa. Vysvětlil, že tento pojem není až tak nový, jak se nám jeví. Jeho původ se váže k vládě německého kancléře Otta von Bismarcka (1815 až 1898), který rozpoutal boj proti vlivu katolické církve, známý jako *Kulturkampf*. Někdy v 90. letech 20. století začal v USA sílit spor o důležité hodnoty jako je rasismus, sexuální a genderová identita, postavení žen, potraty a další. Subjekty tohoto střetu se zjednodušeně označují jako liberálové a konzervativci a pojem kulturní boj v tomto kontextu znovu ožil.

Liberálové či „progresisté“ častěji patří mezi lidi vzdělané a bohaté a na rozdíl od konzervativců či „reakcionářů“ bývají obvykle ve svých postojích aktivnější a tvůrčí. Jejich myšlenkovým základem je marxismus, i když různým způsobem modifikovaný a transformovaný, zejména po pádu komunismu ve východní Evropě.

Jedna věc nicméně těmto marxistům zůstala, a to je bytostná averze ke kapitalismu, který ztotožňují s liberální demokracií. Už nemluví o revoluci, ale o radikální sociální změně, a kvůli zklamání z dělnické třídy, která přestala být hlavní silou pro změnu, přišli s myšlenkou, že takovou silou by mohla být ja-

mocí pramenící z množství získaných osobních dat, jež mohou být využívána k umělému vytváření obrazu skupinového nepřítele.

Dvouhodinová konference pochopitelně nedokázala odpovědět na všechny otázky, které klade tento složitý fenomén. Vnímavému člověku však mohla napovědět, že nejlepší obranou proti tomu, aby se nechal vmanipulovat do jedné z mnoha forem kulturních válek a stal se nechtěně jejich obětí, je používat dar zdravého rozumu: být pevně hodnotově zakotven, ale neuzavírat se do příliš úzkého zorného pole vidění skutečnosti.

Jiří Kratochvíl

„Na život!“

LIDÉ V DNEŠNÍ DOBĚ

Adventní zastavení s P. Stanisławem Górą

Dny se krátí, advent je v plném proudu. Možná je to vhodná chvíle k zamyšlení a bilancování... P. Stanisław Góra, pro mnohé prostě Stašek, oslavil na podzim své životní jubileum 60 let. Přesně polovinu svého života strávil na misiích v Česku. Má duši pastýře a Boží slovo rozsévá mnohdy i na tvrdším úhoru naší vlasti. Požehnaně působil v Dobříši a v pražských farnostech ve Stodůlkách, Vršovcích a naposledy v Čakovcích a Víně, kde jsme měli možnost se blíže poznat. Nyní je krátce farářem v Praze-Lhotce a současně zůstává nesídelním kanovníkem na Karlštejně a zodpovědným za první komunitu neslyšících ve střední Evropě...

● **Stašku, když se ohlídeš, co se ti za ty roky vybaví ze všech tvých předchozích působišť?**

Především slovo vděčnost. Vděčnost za to, jak velkou důvěru Pán Bůh vložil do takové hříšné a slabé nádoby, jako jsem já. A za to, že mne obdaroval různými charismaty a dary, které jsem měl možnost použít a radovat se z nich na různých místech.

Foto: archiv S. Góry

Z podzimu 2022.

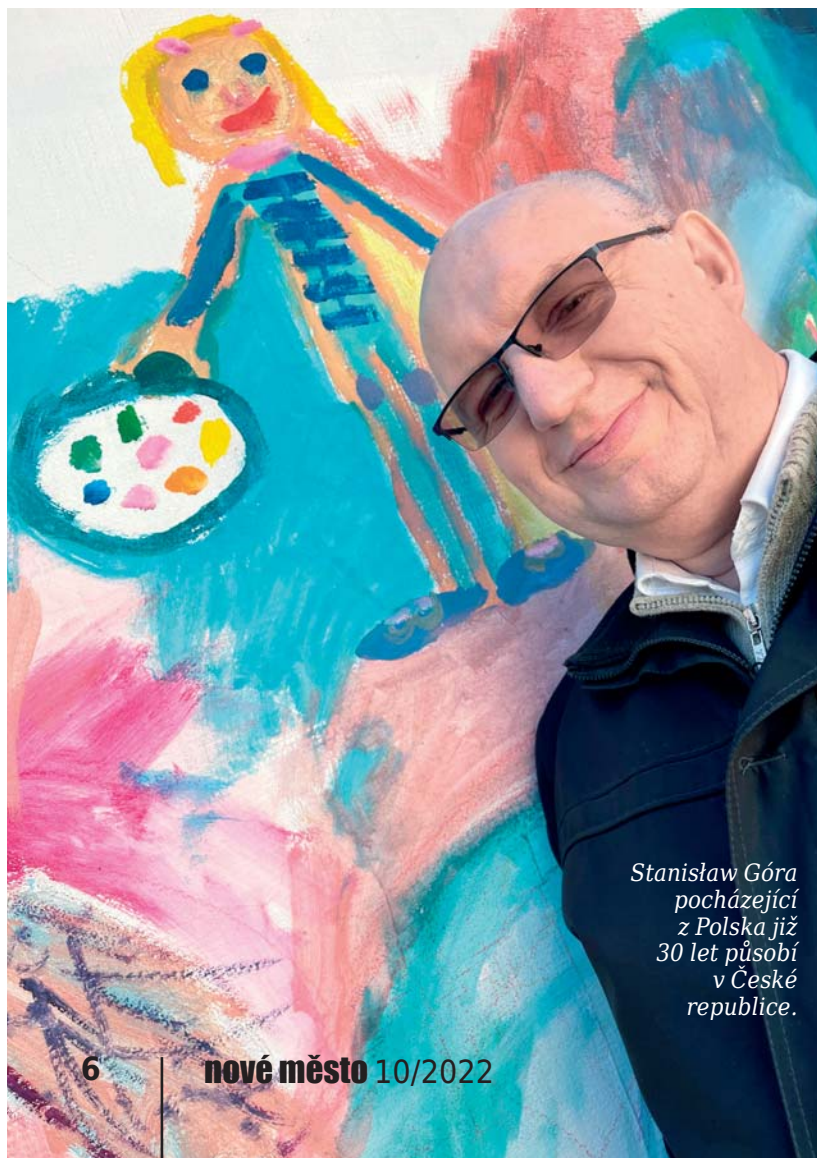
Vnímám, že tyto dary se mění a zrají v souvislosti s prostředím a potřebami. Jsem velmi vděčný Pánu Bohu za lidi, které jsem měl možnost poznat. Byli to krásní lidé a hodně mne obohatili. Nejenom ve spolupráci na nějakém díle, ale také osobně na cestě za Pánem v Pánu. Ale i za lidi „nekostelní“. Přes jejich úhel pohledu, přes jejich chápání pravidel dobra, které bylo pro mě mnohokrát velikou inspirací, jsem viděl, jak je Bůh krásný, jak je život pestrý.

● **Asi pro tebe není snadné udělat vždy ostrý ořez a loučit se!? Zůstává ti ale - napříč různými působišti - na starosti pastorační neslyšících...**

Skutečně jsem člověk velice emocionální a ke svému bytí potřebuji blízkost a přátelství lidí. To je pravda. A jsem velmi vděčný Pánu Bohu, že tu moji potřebu naplňuje a takové lidi posílá. Je zajímavé, že po několika prvních letech mě poslal do Loppiana. Tam jsem byl devět měsíců, to je období takového znovuzrození. A právě pochopení, že když člověk něco opouští - ale z lásky a pro lásku Ježíšovu - tak opravdu to opouštění je obejmutí Ježíše opuštěného a to dává sílu. Ten, kdo to zažil, chápe. Bylo to pro mne velkým obdarováním do budoucna a snažím se to žít. Opravdu zůstávám v pastorační neslyšících, za to jsem velmi vděčný, protože to jsem já, kdo tam hodně dostává. Jejich přijetí mého handicapu, že řeči neslyšících pořád sám nerozumím nebo jí nemluví, a přesto mne mají moc rádi. Mohu jít s nimi po této jejich cestě - to je pro mne veliký dar.

● **Obdivovali jsme, s jakou odevzdaností jsi přijal rozhodnutí biskupa pověřit tě novými a nesnadnými úkoly. Prozrad' nám recept na svoji pružnost, s jakou přijímáš nový dekret. Jak umíš říkat ano?**

Přijetí dekretu od pana arcibiskupa na nové místo má spojení s tím, co už jsem řekl. Také jsem vždycky vnímal, že když člověk poslouchá církev, která jej někam posílá, tak poslouchá Hospodina. Pro mě bylo jasné, i přes bolest spojenou s mým ano, že kdybych odmítl prosbu a poslání pana biskupa, tak bych nedokázal opravdu přijmout, že Bůh mi v mojí službě žehná. Byl bych přesvědčený, že Bůh mě jenom toleruje, protože jsem se rozhodl podle sebe a ne podle jeho vůle. To mi dalo světlo k mému rozhodnutí a vnímám, že mě to někam

Stanisław Góra
pocházející
z Polska již
30 let působí
v České
republice.

V Praze-Čakovicích.

posouvá. Když člověk řekne své ano – jak to vidíme na Marii – tak na něm spočine Boží požehnání a dá mu moudrost a sílu.

● Jak vnímáš užitečnost synodality vyhlášené papežem Františkem?

Jsem obrovským fanouškem papeže Františka. A jsem opravdu vděčný za synodalitu, která v mnoha farnostech, také tady na Lhotce, je pořád živá. Pořád se k ní vracíme, čerpáme z ní vize na další roky našeho působení. Moc bych si přál, aby se synodalita stala součástí života nejenom církve na vysoké úrovni, ale především motorem, způsobem jednání a myšlení ve farnostech. Aby to bylo zdola nahoru, shora zase dolů a aby se to neslo v duchu, že všichni jsme údy jednoho těla, hlavou je Kristus. My potřebujeme jeden druhého, navzájem si naslouchat, pomáhat si. Potřebujeme se modlit za to, aby nás vedla opravdu ta hlava a nikdo jiný. Moc se přimlouvám, aby synodalita byla opravdu něčím, co nás bude řídit další dlouhá léta.

● V minulých dnech, kdy jsme zapalovali svíčky na hrobech našich blízkých na hřbitovech, modlili se za ně, se při vzpomínkách na ně vybavují životní příběhy těch, co nás předešli. Na koho z té dlouhé řady lidí, kterým jsi sloužil a mnohdy dosloužil, zvláště vzpomínáš ty?

Především jsou to naši rodiče, to má stejné každý z nás. Často jsem k nim byl v minulosti velmi kritický. Postupem času zůstává otevřenost pro pravdu, také pro jejich slabosti, ale především se projevuje obrovská vděčnost. Do popředí vystupují „maličkosti“, které ukazují na jejich velikost, na to, jak mě v mnoha věcech pozitivně ovlivnili, například svou zbožností – zvláště maminka zbožnost k Panně Marii, tatínkova úcta k modlitbě růžence a také jeho obrovská touha být nápomocen kněžím. Hodně se mi na nich tohle líbilo a teď si jich za to vážím ještě více. Pak jsou to kněží, kteří mne ovlivnili. Pater Kaminsky byl opravdu veliký světec a můj veliký vzor. A moje babička, která je v nebi a přimlouvá se za mne.

● Blíží se Vánoce... Co pro tebe osobně znamenají? Jak je prožíváš jako kněz? Je to období, kdy jsou lidé citlivější na hodnoty jako je rodina, solidarita... Do kostela zajdou i ti, kdo běžně do kostela nechodí. Možná právě to je určitá výzva pro křesťany. Jak to vidíš?

Pro mě to je, jako určitě pro mnoho dalších kněží, především služba lásky. Službu v lásce pro druhé vnímám jako obraz přícházení Boha k člověku. Tak právě i já jako kněz mám v těchto dnech být otevřen pro každého člověka. Stejně tak jako Bůh přišel ke každému. To znamená, aby to bylo vidět, slyšet právě i v promluvách. Tady na Lhotce je takový zvyk, že když je otevřen kostel a betlém, tak jsou kněží celý den přítomní, aby tu mohli být pro jednotlivé lidi. Aby s nimi mohli v jednoduchosti vstoupit do rozhovoru, zkrátka aby jim mohli sloužit tak, jak to potřebují. To je jedna dimenze Vánoc a mého života o Vánocích. Druhá je především to, že se ve mně – v té mé slabosti, hříšnosti, v tom mém duchovním marasmu – s novou silou, novým způsobem obnovuje víra v narození Krista. Věřím, že Pán chce přijít do těch zákoutí, která jsou hříšná, která ještě nejsou svatá. Moje otázka je pokaždé: kam? Kam právě letos chce přijít? Kam chce, abych ho pozval? Do jaké oblasti mne samotného?

● Co bys nám popřál do nadcházející vánoční doby, tak nesnadné v letošním válečném kontextu?

Především to, co často říkám při přípitku. Ti, kteří mne znají, vědí, že mi je hodně blízký židovský přípitek. Říkají vždycky ne „na zdraví“, ale „na život“ – „lechajim“. Čas Vánoc je časem přijetí života. Ne jenom života v Bohu, který je v dítěti Ježíši, ale toho života v naději, který mi Bůh chce dát. Přijetí perspektivy života věčného, který už mám žít zde na zemi. Abych se opravdu dal okouzlit touto nabídkou. A to přeji každému z nás.

Za rozhovor děkuje
Petr Ettler

Celoživotní sen stát se strojevedoucím se splnil aspoň na pár chvil.

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

Jak hořet a nevyhořet

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

Umíme si představit, jaké důsledky může přinést vyhoření domu. S termínem „vyhoření“ se však v přeneseném významu setkáváme i v oblasti psychologie a medicíny... a hlavně se můžeme s lidmi, kteří pociťují „vyhoření“, setkat ve svém každodenním životě. Těžko zaručit, že nás osobně něco takového nepotká. Obrátili jsme se na psychologa Jana Čapka a jeho dceru Johanu, studentku andragogiky a personálního řízení, s prosbou, aby nám tento syndrom přiblížili a především poradili, jak mu předcházet.

Svatý Augustin prohlásil: „Kdo chce druhé zapalovat, musí nejdříve sám hořet.“ Jak ale hořet a přitom nevyhořet? Podle psychologa Roberta Čapka je metafora ohně u syndromu vyhoření velmi výstižná. Při vyhoření jde totiž o ztrátu vnitřního ohně, který dodává člověku životní energii a vnitřní rovnováhu mezi

tělem a duší. Jestliže oheň v krbu hoří slabě nebo jen doutná, není schopen vyhřát náš dům a ten vychladne. Podobně je tomu i s člověkem. Pokud v člověku životodárný oheň skomírá, nedostatečně zahřeje duši i tělo a naše aktivita, zájem a nasazení nakonec vyhasne.

SYNDROM VYHOŘENÍ

Z medicínského hlediska je syndrom vyhoření problém patřící mezi obtíže při prožívání života, konkrétně se jedná o stav vyčerpání. Než u člověka nastane syndrom vyhoření, předchází tomu řada symptomů, které ho mohou varovat, že se něco děje. Člověk tak může udělat v dosavadním způsobu života změnu a včas předejít tomu, aby k vyhoření nakonec došlo. Po počátečním nadšení se postupně objeví nespokojenost, protože člověk se snaží pracovat co nejlépe, ale jeho práce nepřináší očekávané výsledky. Není schopen dostat poža-

dkům a jeho snaha není dostatečně ohodnocena. Poté začíná mít pocit, že nestíhá a ztrácí nad svou činností kontrolu. Přestává dělat věci systematicky a přestává si věřit. Aby dostal požadavkům, začíná se dlouhodobě přetěžovat. Spolu s tím se u něho začínají projevovat různé úzkosti. Z přetížení a přepracování člověk pociťuje zvýšenou únavu

Ilustrační foto: Pixabay

a ta způsobí pokles výkonnosti. Je podrážděný a začíná mít problémy v mezilidských vztazích. Ostatní lidi vnímá jako obtěžující, začíná se měnit jeho chování, jedná s druhými hrubě a agresivně. Stav úzkosti může být doprovázen i některými fyzickými projevy, jako je ztráta soustředění, pocity slabosti, bolesti hlavy, poruchy spánku a neschopnost relaxovat a uvolnit se. Pociťovaná úzkost má vliv i na oslabení či nefungování různých tělesných funkcí jako trávení, dýchání, sexualita a kardiovaskulární systém. Nakonec dojde k pocitu vyčerpání spojenému s extrémní únavou, ztrátou zájmu a zklamáním, který může být doprovázen stavem deprese, kdy člověk není schopen cokoli dělat.

JAK VYHOŘENÍ PŘEDEJÍT?

Robert Čapek a Iva Šolcová zmiňují oblasti, na které by se měl člověk ve svém životě zaměřit, aby předešel vyhoření:

Vybudujte si **pozitivně působící prostředí** týkající se uspokojivého zaměstnání, harmonické rodiny, útulného domova a zálib a koníčků, dobíjejících vyčerpanou energii. V zaměstnání je důležitá spokojenost s pracovní činností a náplní práce, abyste ji vnímali jako smysluplnou. Dále jsou důležité vztahy s kolegy, aby byly přátelské a nekonfliktní. Neméně důležité je, jakého máte nadřízeného, nakolik umí vést tým, komunikovat s podřízenými, povzbuzovat je a držet se stanovených pravidel. Jakmile jeden z těchto tří faktorů (náplň práce, kolegové a nadřízený) nefunguje, vzniká v zaměstnání nespokojenost. Největší podporu vám poskytne rodina, kde je vzájemná láska a důvěra mezi všemi jejími členy. Právě rodina a koníčky dodávají člověku nejvíce energie, kterou vyčerpal v zaměstnání.

Snažte se osvojit si **zdravý způsob života**, který spočívá v tom, že budete dbát na tyto základní hodnoty: pečovat o své zdraví, žít ve zdravém prostředí, vyváženě a racionálně jíst, dostatečně spát, odpočívat a relaxovat, pravidelně přiměřeně sportovat a udržovat si fyzickou kondici. Důležitá je i psychika, a proto by člověk měl nahlížet na život a jednotlivé události optimisticky a brát věci s humorem.

Otevřete se okolnímu světu a společnosti a vyhledávejte zajímavé události, které se okolo vás dějí a mohou vás obohatit. Znamená to poznávat nové věci, mít nové zážitky a zkušenosti. Díky tomu člověk může lépe poro-

zumět novým jevům a situacím, které život neustále přináší.

Nebojte se změn, které jsou součástí života. Spočívá to v tom, že budete využívat příležitosti, které umožňují vývoj na cestě životem. Snažte se je maximálně využít a uvědomit si, že stres a zátěžové situace jsou běžné a nelze se jim vyhnout.

Vnímejte rizikové příznaky, které vám přináší problémy, zátěžové situace a stres. Naučte se s nimi zacházet, ovládat je a zvládnout. Jakmile se vyskytnou a ohrožují vás, nebuďte pasivní a včas a účinně se s nimi vypořádejte.

Oddělte práci od ostatních osobních aktivit, aby zátěž a stres ze zaměstnání nezasahovaly do vztahů a atmosféry v rodině. Nezatěžujte rodinu pracovními problémy a stejně tak své rodinné potíže nepřenášejte do práce, protože mohou negativně ovlivnit váš vývoj v povolání.

Pěstujte aktuální vztahy s přáteli a navazujte nová přátelství. Přátelé vám dodávají podporu, porozumění, ale také zpětnou vazbu. Zpětná vazba vám pomůže odstraňovat nevhodné způsoby chování a tím se vyhnout zbytečným konfliktům, které vás stresují.

TECHNIKY ZVLÁDÁNÍ STRESU

Irena Smetáčková uvádí konkrétní techniky zvládání stresu v povoláních, kdy člověk pracuje zejména s lidmi jako klienty, přičemž největší zátěž je v pomáhajících profesích.

Stanovte si **pořadí podle důležitosti** u všech aktivit, které děláte. Pokud to uděláte, zjistíte, že položky s velmi malou důležitostí mohou znamenat zbytečné plýtvání energií.

Stanovte si **plusy a mínusy**, které vám práce přináší. Zamyslete se nad jednotlivými činnostmi a vlastními energetickými příjmy a výdaji, které vám činnosti přináší. U těch, které znamenají výrazné výdaje, se zamyslete, zda by se šlo jim vyhnout nebo je dělat jinak.

Zmapujte si **vývoj úrovně stresu v čase** během pracovního roku. Vytvořte si graf, kde zaznamenáte svoji hodnotu energie v jednotlivých časových obdobích. V exponovaných obdobích se pak zkuste před stresem více chránit.

Určete si své **slepé skvrny**. Je to způsob chování, na které jste u klientů nejvíce citlivý, vzbuzuje u vás výrazné emoce, a proto vás může značně stresovat. Postupujte tak, že si vytvoříte představu nejhoršího klienta, kterého

si sami navrhnete a popíšete si, proč vám vadí.

Pokuste se uvědomit si, v jaké **fázi profesní kariéry** jste. Uvědomte si, jak dlouho pracujete v příslušné oblasti (například školství, zdravotnictví, sociální péče atd.) a v jaké fázi se nacházíte. Pomůže vám to formulovat realističtější představy a nastavování zdravotních hranic. Cílem je odpovědět si na následující otázky: Kde jsem? Kam jdu? Co plánuji? Co potřebuji?

Udělejte si **pracovní inventuru**. Zmapujte si vlastní pracovní aktivity v zaměstnání. Cílem je nakreslit si koláčový graf a doplnit do něj všechny aktivity a čas, jak dlouho aktivita trvá.

Syndrom vyhoření patří v poslední době mezi úzce probírané fenomény, které se v naší společnosti objevují čím dál víc. Proto jsme se snažili především ukázat, jaké varující symptomy můžeme na sobě pozorovat, aby k vyhoření nedošlo a představit některé preventivní techniky, díky nimž můžeme syndromu vyhoření předcházet. Nejdůležitější je uvědomovat si, jak se cítíme, jestli si toho na sebe nenakládáme moc a jestli jsme spokojeni v zaměstnání.

Jan Čapek a Johana Čapková

Literatura:

- Robert Čapek, Irena Příkazská, Jiří Šmejkal: Učitel a syndrom vyhoření
- Smetáčková Irena, Stanislav Štech a kol.: Učitelské vyhoření

Karolína a Josef Zvoníčková s dítětem (zprava) na návštěvě projektu Lazare ve francouzském Nantes.

Foto: archiv J. Zvoníčka

Mladí lidé a lidé bez domova pod jednou střechou?

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

Bizarní otázka? Ne však pro projekt Lazare, který ve Francii a dalších státech provozuje šestnáct domů, ve kterých žije přes 250 lidí - polovina bývalí bezdomovci a polovina mladí pracující. Projekt mě před pár lety velmi zaujal, a když jsem začal pracovat pro Františkovu ekonomiku, nenapadala mě snad výstižnější iniciativa pro odkaz svatého Františka. Proto jsem se rozhodl jeden dům ve Francii navštívit a zjistit, jak podobný dům založit i u nás v Česku.

Vše začalo v roce 2006, kdy Étienne a Martin, dva mladíci z Paříže, pohnuti soucitem k lidem žijícím na ulici, otevřeli první sdílený byt. Dohoda o společném bydlení spočívala v jednoduchých pravidlech: společná večere jednou týdně, podílení se na domácích pracích, žádný alkohol, drogy nebo násilí a platba nájemného, které je pro všech-

ny stejné. Mladí pracující se navíc zavazují ke společné ranní modlitbě.

„Prožili jsme několik opravdu krásných chvil, diskusí a objevů, ale také mnoho výzev, omylů i velkého rozčilení...“ říká jeden ze zakladatelů.

V roce 2008 otevřeli další dům s 20 lidmi a brzy měli touhu rozšířit tento styl bydlení za hranice Paříže. Proto se domluvili se zastřešující organizací *Association pour l'Amitié* na založení nové organizace, a tak se zrodil Lazare!

První dům pod novou „značkou“ vznikl v roce 2011 v Lyonu. Od té doby se Lazare domy rozšířily do více než patnácti měst po Francii, Belgii, Španělsku, Švýcarsku i Mexiku.

Lazare bojuje proti sociálnímu vyloučení spojováním mladých lidí a lidí bez domova pod jednou střechou, kde vytvářejí komunitu. Jeho vizí je svět, kde se bohatí a chudí setkávají, aby společně znovu začali a rostli. Přátelství, svoboda, jednoduchost, věrnost, charakter,

cílevědomost a přijetí zranitelnosti – to jsou základní hodnoty Lazare projektu. Komunitní život zahrnuje společná jídla, výlety, dovolené, podporu v hledání práce a také ve vydávání svědectví, kterým inspiruje své okolí.

Každý Lazare dům se skládá z bytu pro podporující rodinu a z mužského a ženského bytu. Ve většině domů se také nachází kaple a společná místnost.

NAŠE ZKUŠENOST

Společně s rodinou jsem se koncem října vydal do francouzského Nantes, kde byl v roce 2012 založen druhý Lazare dům a kde se nachází také zázemí celého projektu. Bylo úžasné vidět kancelář plnou nadšených lidí, kteří zajišťují, aby se o projektu vědělo a měl zdroje na financování a zakládání nových domů. Ve Francii je Lazare známý i díky podpoře známých osobností. Dům v Nantes na mě zapůsobil velmi svěžím dojmem. Budova prošla před deseti lety kompletní rekonstrukcí, která upravila prostory pro kapacitu 40 osob.

Setkali jsme se s Emanuelem, který v minulosti žebral u jednoho pekařství. Vyžebnané peníze směňoval v pekařství za pečivo. Díky Lazaru se mu podařilo postavit opět na vlastní nohy. Emanuel je totiž vyučený cukrář a nyní se bude vracet do pekařství jako zaměstnanec. Dům v Nantes má jednu specialitu – byt v rámci projektu Marta a Marie, určený pro sdílené bydlení mladých pracujících žen a samoživitelek v pozhnaném stavu. Rok bydlení by jim měl pomoci v čase před porodem a po něm k nabrání sil a k posunu do nového stálejšího ubytování.

Také jsme se setkali s podporující rodinou. Stará se, aby v domě byla přijímající atmosféra, aby byla dodržována pravidla, vybírá ubytované a také je propouští, pokud soužití v domě nefunguje podle domluvy. Podporující rodině je věnována péče, aby mohla sloužit a zároveň měla prostor pro rodinný život. Proto má k dispozici i supervizi. Jeden z manželů se projektu věnuje na neplacený poloviční úvazek. Kompenzací je jim snížený nájem.

Lazare je pro mě obraz sociálních služeb zítřka. Rád bych, abychom v duchu Lazare projektu všichni objevili sociální citění, které v sobě máme, a dotkli se bolesti druhých lidí. Jen tak ji totiž budeme moci uzdravit a společně s ní i celou naši společnost.

Josef Zvoníček

Stále se nám rozšiřuje rodina

POSEZENÍ S PĚSTOUNYNA PŘECHODNOU DOBU

Ilonu a Alberta Neitzelovi, kteří vychovali čtyři dnes již dospělé dcery, vídám kolem našeho domu v Praze-Vinohradech vozit kočárek... Ptala jsem se jich na jejich povolání „pěstounů na přechodnou dobu“.

● **Ilona, vídám tě, jak jezdíš s kočárkem, ale dítě v něm se mění. Můžeš to nějak vysvětlit? Vy přece už máte děti velké...**

Ano, jsem už dokonce babičkou. Dítě v kočárku není vnouče, je to dítě, které potřebuje zázemí, a my jsme se rozhodli mu ho poskytnout. Stali jsme se pěstounskou rodinou na přechodnou dobu.

● **To muselo být závažné rozhodnutí přijmout dítě, které jste neznali, dát mu domov, lásku, bezpodmínečné přijetí.**

Albert: Přesně tak. Ilona mi to navrhla a hledali jsme spolu cestu, jak to zrealizovat. Toto rozhodnutí v nás dozrávalo. Institut pro přechodnou pěstounskou péči je poměrně mladý, některé věci jsme znali, ale mnohé bylo pro nás nové. Zdálo se nám, že krátkodobá péče s sebou nese hodně rizik. Přesto jsme se rozhodli, že to zkusíme.

Ilona: Starala jsem se mnoho let o svého tatínka a vychovali jsme čtyři děti. Věděla jsem, že umím být matkou i tím, kdo o někoho pečuje.

● **Co všechno to pro vás znamenalo?**

Ilona: Uběhla poměrně dlouhá doba, než nám bylo první dítě svěřeno. Zjišťovaly se podmínky v rodině, názory našich dětí, mezitím probíhaly různé psychologické testy a kontroly našeho domácího prostředí. Podali jsme žádost na OSPD¹ a pak se minimálně půl roku nic nedělo.

Albert: Teprve potom přišly první informace. Byli jsme pozváni na školení, která trvala rok a půl. Zdá se mi, že je to úmyslně dlouhá doba, aby lidé, kteří projeví zájem, měli možnost v rozhodnutí dozrát.

● **Přijímáte do péče dítě na určitou dobu. Víte, že potom z vaší rodiny zase odejde. Jak to zvládáte?**

Albert: Od počátku bychom se měli smířovat s tím, že když dítě odchází, odchází s ním i kus nás. Přijímáme děti od narození až do pěti let, dítě u nás není déle než jeden rok.

Ilona: Ano, museli jsme se naučit mít dítě rádi, mít k němu vztah, ale nepřilnout tak, abychom ho nedokázali „předat“, třeba i vrátit do jeho původní rodiny. Prošli jsme školením, ale je pravda, že v praxi je to jiné. Vyřešili jsme to tak, že děti, které jsme měli v péči, neztrácíme úplně. O Vánocích jsme si domluvili různá setkání se současnými pečovateli dětí. Nebo teď jsme u jedné holčičky slavili druhé narozeniny. U nás jsou dveře otevřené, všichni vědí, že můžou přijít.

Albert: Je pro nás dobré, že dítě takto neodchází nadobro. Stále se nám rozšiřuje rodina. Můžeme také vidět, jak dál prospívá.

● **Tušíte, jaké je prostředí, kam dítě předáváte?**

Ilona: Snažíme se již předem setkávat s budoucí rodinou dítěte, aby si dítě zvyklo, ale není to vždycky možné.

● **Co na to vaše dcery?**

Ilona: Máme už tři vnoučata, když sem s nimi přijde dcera, tak si děti spolu hrají. Vždycky se na sebe těší. My totiž jdeme do toho všichni, celá rodina.

● **Co je pro vás nejnáročnější?**

Ilona: Nejtěžší je pro mne, že už nemám tolik sil jako třicetiletá žena. Náročné jsou noci. Tyto děti se buď častěji, křičí ze spaní.

● **Může se stát, že přijímáte dítě na zazvonění telefonu?**

Ilona: Ano, tak to bylo u prvního dítěte. Zavolá OSPD a řekne: „Máte tady dítě.“ My nevíme, jaké je, co prožilo.

Albert: Vždy má za sebou nějaké trauma, které nemusí být vidět. Je mi trochu smutno, když vidím děti ve stavu lhostejnosti, apatie. Až se uvolní, všechno začne kvést, dítě se usmívá, sleduje vás pohledem. A to je samozřejmě satisfakce. Trampoty, které prožilo, jsou tam stejně, ale postupně jejich vliv slábne.

Ilona: Náš příbytek by měl být jako taková oáza klidu, aby dítě mohlo zažít pocit, že někde něco takového jako bezpečí existuje.

● **Co je na vaší práci nejradostnější?**

Ilona: Když si dítě položí hlavičku na moje rameno, a je spokojené. V té chvíli je vidět, že mu to tady vyhovuje.

● **Jak vám pomáhá víra?**

Albert: Za děti se modlíme, aby jejich budoucnost byla dobrá. Také aby i ony měly možnost žít své vztahy s Bohem. Myslíme, že Bůh vidí, co děláme, vidí, že projevujeme zájem o druhé lidi. Starost o děti je potom příjemnější, protože tušíte, že v jejich příběhu Bůh bude hrát ještě roli.

● **Co vám toto rozhodnutí dalo?**

Albert: Poznání ještě jiného světa, než který je nám běžně známý, světa sociálně slabých lidí, lidí s mnoha problémy. Myslíme si, že tam je nutné pomáhat, ne jenom dětem, ale i rodinám, protože z kontaktů s nimi cítím, že dost často jsme pro ně také vzorem fungující rodiny.

Za rozhovor děkuje Marie Nováková

1. Oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Foto: archiv rodiny Neitzelov

Ilona a Albert Neitzelovi na procházce se svěřeným dítětem.

„Doufejte v Hospodina navždy, neboť Hospodin je skála navěky.“

(Iz 26,4)

Ilustrační kresba: Petr Ettler

lidarity a důstojnosti každého člověka, úcty ke stvoření, k našemu „společnému domovu“.

„DOUFEJTE V HOSPODINA NAVŽDY, NEBOŤ HOSPODIN JE SKÁLA NAVĚKY.“

Ve španělské vesnici Aljucer se celá komunita snaží budovat bratrské vztahy prostřednictvím otevřených a inkluzivních forem spolupráce.

Vyprávějí: „V létě 2008 jsme založili kulturní sdružení, jehož cílem je z vlastní iniciativy i ve spolupráci s dalšími sdruženími v regionu provádět různé aktivity na podporu dialogu a mezinárodních humanitárních projektů.“

Od prvního roku jsme například pořádali charitativní večere pro projekt *Fraternity with Africa (Bratrství s Afrikou)*, z něhož se financují studijní stipendia pro mladé Afričany, kteří se zavázali pracovat ve své zemi po dobu nejméně pěti let. Na těchto večerech se sejde kolem dvou set lidí, se kterými spolupracují obchodníci a sdružení.

Jsme také velmi rádi, že již léta spolupracujeme s dalším sdružením. Společně pořádáme každoroční akci, která je otevřená osobnostem ze světa kultury, hudby, malířství a literatury, ale také lidem ze světa politiky, byznysu a medicíny. Je to příležitost pro všechny, aby se podělili o své životní zkušenosti a hlubší pohnutky svého jednání.“⁵

„DOUFEJTE V HOSPODINA NAVŽDY, NEBOŤ HOSPODIN JE SKÁLA NAVĚKY.“

Jsou před námi Vánoce. Připravme se na ně tím, že Ježíše už teď přijmeme v jeho Slově. Je to skála, na níž máme postavit i město lidí: „Vtělujme toto Slovo, osvojme si ho a zakusíme, jakou sílu života v nás a kolem nás uvolňuje, když ho žijeme. Zamilujme si evangelium natolik, abychom se jím nechali proměnit a předávali ho druhým. (...) Už to nebudeme my, kdo žije, bude se v nás utvářet Kristus. Vlastními rukama se dotkneme svobody od sebe samých, od svého omezení, od svého otroctví. A nejen to, uvidíme revoluci lásky, kterou Ježíš, svobodně žijící v nás, vyvolá ve společnosti, v níž žijeme.“⁶

Letizia Magri

SLOVO ŽIVOTA

Prosinec 2022

Slovo života, které chceme tento měsíc žít, pochází z knihy proroka Izaiáše, rozsáhlého a bohatého textu, který je velmi drahý i křesťanské tradici. Obsahuje totiž tolik oblíbené pasáže, jako je zvěstování Emanuela, „Boha s námi“¹, nebo též postavu trpícího Služebníka², který představuje pozadí vyprávění o Ježíšově umučení a smrti.

Tento verš je součástí děkovné písně, kterou prorok vkládá na rty izraelského lidu, když se po překonání strašlivé zkoušky vyhnanství konečně vrací do Jeruzaléma. Jeho slova otevírají srdce pro naději, neboť Boží přítomnost po boku Izraele je věrná, neochvějná jako skála. On sám bude podpiřovat veškeré úsilí lidu při jeho občanské, politické a náboženské obnově.

Zatímco město považované za „vznesené“ bude srovnáno se zemí³, protože nebylo postaveno podle Božího plánu lásky, město postavené na skále Boží blízkosti se bude těšit pokoji a prosperitě.

„DOUFEJTE V HOSPODINA NAVŽDY, NEBOŤ HOSPODIN JE SKÁLA NAVĚKY.“

Jak aktuální je tato potřeba stability a míru! Také my osobně i společně procházíme temnými okamžiky dějin, které hrozí, že nás rozdrtí pod tíhou nejistoty a strachu z budoucnosti.

Jak můžeme překonat pokušení nechat se strhnout těžkostí současné doby, uzavřít se do sebe a pěstovat v sobě pocit podezíravosti a nedůvěry vůči druhým?

Odpovědí pro nás křesťany je jistě „obnovit“ s odvahou především důvěrný vztah s Bohem, který se v Ježíši stal naším bližním na cestách života, a to i na těch nejtemnějších, nejužších, nejklikatějších a nejstrmějších.

Tato víra však neznamená zůstat v pasivním očekávání. Naopak, vyžaduje, abychom se dali do práce, abychom byli tvůrci a zodpovědnými aktéry budování „nového města“, založeného na příkázání vzájemné lásky, města s otevřenými dveřmi, vstřícného ke všem, zejména k „chudým a utlačovaným“⁴, kteří byli vždy Pánovými oblíbenci.

A na této cestě jistě najdeme jako společníky mnoho mužů a žen, kteří ve svých srdcích chovají univerzální hodnoty so-

1. Srov. Iz 7,14 a Mt 1,23.

2. Srov. Iz 52,13-53,12.

3. Srov. Iz 26,5.

4. Srov. Iz 26,6.

5. Zkušenost převzata z webu www.focolare.org.

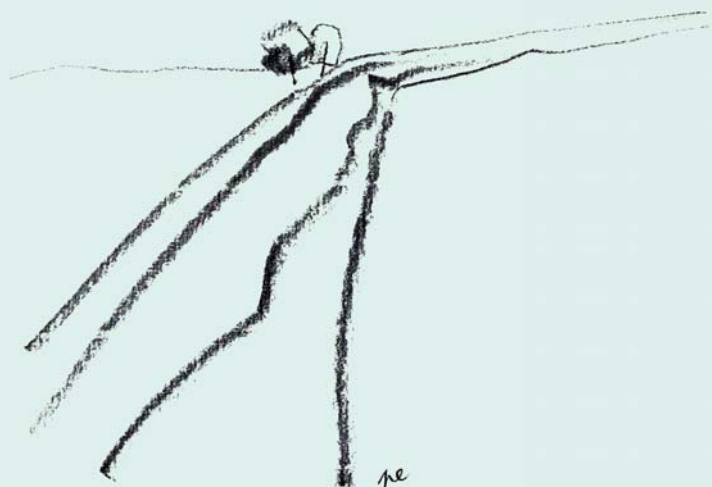
6. Ch. Lubichová, Slovo života na září 2006, taktéž v Parole di Vita, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), str. 790.

„Učte se jednat dobře, hledejte spravedlnost.“

(Iz 1,17)

ŽIVOT ZE SLOVA

Leden 2023

Ilustrační kresba: Petr Ettler

Slovo života na měsíc leden je vyňato z první kapitoly proroka Izaiáše. Tato věta byla vybrána pro Týden modliteb za jednotu křesťanů, který se slaví na celé severní polokouli od 18. do 25. ledna.¹ Texty připravila skupina křesťanů z Minnesoty v USA². Téma spravedlnosti je ožehavé téma. Nerovnost, násilí a předsudky rostou uprostřed společnosti, která jen stěží může svědčit o kultuře míru a jednoty.

Izaiášova doba se od té naší příliš nelišila. Války, vzpoury, honba za bohatstvím a mocí, modlářství, odstrkování chudých na okraj společnosti svedly izraelský lid na scestí. Prorok vyzývá svůj lid velmi tvrdými slovy k cestě obrácení a ukazuje cestu zpět k původnímu duchu smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem.

„UČTE SE JEDNAT DOBŘE, HLEDEJTE SPRAVEDLNOST.“

Co to znamená učit se jednat dobře? Vyžaduje to, abychom byli připraveni učit se. Vyžaduje to od nás úsilí. Na naší každodenní cestě je vždy něco, co můžeme pochopit, zlepšit, můžeme začít znovu, pokud jsme udělali chybu.

Co znamená hledat spravedlnost? Je jako poklad, který musíme hledat, po kterém toužíme, který je cílem našeho jednání. Uplatňování spravedlnosti nám pomáhá učit se jednat dobře. Jde o to dokázat pochopit Boží vůli, která je naším dobrem.

Izaiáš uvádí konkrétní příklady. Bůh dává největší přednost lidem utlačovaným, sirotkům a vdovám, protože jsou nejvíce bezmocní. Bůh vybízí svůj lid, aby se konkrétně staral o druhé, zejména o ty, kteří se nemohou domoci svých práv. Náboženské praktiky, obřady, oběti a modlitby se mu nelíbí, pokud nejsou doprovázeny snahou o dobro a spravedlnost.

„UČTE SE JEDNAT DOBŘE, HLEDEJTE SPRAVEDLNOST.“

Toto Slovo života nás nabádá, abychom pomáhali druhým, abychom byli bdělí a konkrétně poskytli pomoc těm, kdo to potřebují. Naše cesta obrácení vyžaduje, abychom otevřeli svá srdce, svou mysl i svou náruč zejména trpícím.

„Touha a hledání spravedlnosti jsou odjakživa vepsány do vědomí člověka, kterému je do srdce vložil sám Bůh. Ale navzdory výdobytkům a pokrokům dosaženým během dějin je plná realizace Božího záměru ještě daleko. Války, které se vedou i dnes, stejně jako terorismus a etnické konflikty jsou projevem sociální a ekonomické nerovnosti, nespravedlnosti a nenávisti. (...) Bez lásky a úcty k člověku, bez pozornosti vůči jeho potřebám mohou být osobní vztahy korektní, ale mohou se také stát byrokratickými, neschopnými dát rozhodnou odpověď na lidské potřeby. Bez lásky nikdy nebude opravdová spravedlnost, rozdělování majetku mezi bohaté a chudé, respektování jedinečnosti každého muže a ženy i jejich konkrétní životní situace.“³

„UČTE SE JEDNAT DOBŘE, HLEDEJTE SPRAVEDLNOST.“

Žít pro sjednocený svět znamená brát na sebe zranění lidstva prostřednictvím malých skutků, které mohou pomoci budovat lidskou rodinu.

Jednoho dne se J. z Argentiny náhodou potkal s ředitelem školy, kde učil, a který ho pod nějakou záminkou vyhodil. Když ho ředitel poznal, snažil se mu vyhnout, ale J. mu šel na proti. Zeptal se ho, jak se mu daří, a ředitel mu řekl o svých těžkostech v poslední době, že žije v jiném městě a hledá si práci. J. mu nabídl pomoc a druhý den mezi svými známými rozšířil zprávu, že pro někoho hledá práci. Odpověď na sebe nenechala dlouho čekat. Když se ředitel dozvěděl o nabídce nové práce, téměř tomu nemohl uvěřit. Přijal ji a byl hluboce vděčný a dojatý, že se o něj konkrétně zajímal právě člověk, kterého před časem vyhodil.

J. potom obdržel „stonásobek“, protože právě tehdy dostal nabídku na dvě zaměstnání, po kterých toužil už od doby, kdy nastoupil na univerzitu. I on byl ohromen a dojat touto konkrétní Boží láskou.⁴

Patrizia Mazzola a tým Slova života

1. U nás, tak jako na některých dalších místech, předchází Týdnu modliteb za jednotu křesťanů Alianční týden modliteb organizovaný Evangelikální aliancí, v roce 2023 ve dnech 8. až 15. ledna.
2. V roce 2020 byl v Minneapolisu ve státě Minnesota zavražděn George Floyd. Tato vražda odstartovala hnutí za odstranění všech forem rasové diskriminace.
3. Ch. Lubichová, Slovo života na listopad 2006, taktéž v Parole di Vita, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), str. 795.
4. Převzato z Il Vangelo del giorno, Città Nuova, ročník VIII, č. 1, leden-únor 2022.

Vánoce s těmi, kdo trpí

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Aby se tento rok stal nejsvatějším rokem našeho života, abychom kráčeli po svaté cestě společně - takto vyjádřila své vánoční přání Chiara Lubichová v roce 1986. Dále mluvila o tom, jak se postavit k utrpení, které se i ve vánočním období dotýká života mnohých.

Dnes jsou Vánoce (...)

Je to příležitost si mezi sebou vzájemně přát.

Co bychom si však měli přát?

Nesporně, abychom v tomto roce (...), který by se měl stát - jak chceme - nejsvatějším rokem našeho života, kráčeli po svaté cestě společně.

Přeji toto všem, ale zvláště pak některým z nás.

Dnes na nás působí kouzlo Vánoc tak, že se všichni cítíme více jako rodina, více jedno mezi sebou, více jako bratři a sestry, a tedy všechno - radosti i bolesti - vzájemně více sdílíme.

Bolesti především s těmi, kteří z různých důvodů prožívají tyto Vánoce tváří v tvář utrpení.

A právě těmto z nás si dnes zvlášť přejeme adresovat toto kolegamento¹.

Utrpení!

To, které nás někdy zcela zachvátí, nebo to, které se nás jen dotkne a přimísí hořkost do sladkosti našich dnů.

Utrpení: nemoc, neštěstí, zkouška, bolestná okolnost...

Utrpení!

Jak se dívat na tuto skutečnost, která se i v těchto dnech velmi zblízka dotýká mnohých lidí našeho Hnutí, nebo která může kdykoliv nastat u každého člověka?

Jak definovat, jak identifikovat utrpení? Jak je pojmenovat? Jaký hlas k nám skrze ně promlouvá?

Pokud se na utrpení díváme lidskýma očima, jsme v pokušení hledat jeho příčinu buď v sobě nebo mimo nás, například v lidské zlobě, v přírodě nebo v něčem jiném. To neštěstí se stalo vinou toho a toho, tato choroba je z mé viny, tahle bolestná zkouška má příčinu v tom a v tom...

A vše to může být i pravda, avšak uvažujeme-li pouze takto, na cosi důležitého zapomínáme. Zapomínáme, že za událostmi našeho života stojí Bůh se svou láskou, který všechno chce nebo dopouští z vyššího důvodu, kterým je naše dobro.

A proto svatí berou každou bolestnou událost, která se jich dotýká, přímo z rukou Božích. Je obdivuhodné, že se v tom nikdy nezmýlí.

Pro ně je bolest hlasem Božím a ničím jiným.

Protože jsou pohrouženi do Božího slova, chápou, čím je a čím má být utrpení pro křesťana. Chápou změnu, kterou Ježíš v tomto smyslu vykonal. Vidí, že je proměnil z negativní skutečnosti ve skutečnost pozitivní.

Ježíš sám je vysvětlením jejich utrpení: Ježíš ukřižovaný.

Proto je utrpení dokonce milovanou a dobrou věcí.

Proto je neproklínají, ale snášejí je, přijímají, objímají.

Otevřme ostatně i my Nový zákon a dostane se nám potvrzení.

Neříká snad sv. Jakub ve svém listu: „Velmi se z toho radujete, moji bratři, když se octnete ve všelijakých zkouškách.“ (Jak 1,2)

Utrpení je tedy důvodem k radosti.

Když nás Ježíš vyzval, abychom vzali svůj kříž a následovali ho, nedodává snad: protože kdo „ztratí svůj život“ (a to je vrchol utrpení) „nalezne ho“? (Mt 10,39)

Bolest je tedy nadějí na spásu.

Pro sv. Pavla je utrpení dokonce chválou, jedinou chválou. Říká: „Ať je daleko ode mě, abych se chlubil něčím jiným než křížem našeho Pána Ježíše Krista, kterým je pro mě ukřižován svět a já světu.“ (Gal 6,14)

Ano, pro toho, kdo se dívá křesťanským pohledem, je utrpení velkou věcí. Je dokonce možností doplnit naším utrpením utrpení Kristovo pro vlastní očistění a pro vykoupení mnohých.

Co tedy dnes říci těm z nás, kteří trpí? Co jim přát? Jak k nim přistupovat?

Především k nim přistupujme s největší úctou. I když si to možná ještě nemyslí, v těchto okamžicích jsou navštíveni Bohem.

Sdílejme pak s nimi, jak jen to je možné, jejich kříže a mějme s nimi skutečně Ježíše uprostřed. Ujišťujme je i o naší neustálé vzpomínce a modlitbě, aby dokázali přijmout přímo z rukou Božích to, co je bolestné a co jim způsobuje utrpení, a dokázali to spojit s Ježíšovým utrpením a přinést tak co největší užitek.

Pomozme jim, aby si byli vždy vědomi hodnoty utrpení.

A připomínejme jim ten nádherný křesťanský princip naší spirituality, kde bolest tím, že ji milujeme jako tvář Ježíše ukřižovaného a opuštěného, je možné proměnit v radost.

A nyní nějaké slovo pro ty, kteří prožívají Vánoce v pokoji a radosti.

Protože víme, že ten, kdo se vydá po cestách Božích, se nemůže vyhnout utrpení, přejeme všem, aby dokázali každou malou nebo velkou bolest, se kterou se setkají, přijmout s láskou, velkou láskou, aby ji darovali Dítěti Ježíši, který se dnes narodil, jako mu obětovali své dary Tři králové. To bude nejlepší kadidlo, zlato a myrha, které můžeme položit k jesličkám.

Takové ať jsou naše Vánoce a předsevzetí pro následující dva týdny: sdílet každé utrpení a našimi bratry, kteří jsou nejvíce zkoušeni, a obětovat své bolesti Dítěti Ježíši.

Chiara Lubichová

(Z „kolegamenta“, Rocca di Papa 25. prosince 1986.

In cammino col Risorto, Città nuova, Řím 1987, str. 169.)

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

Chiara Lubichová
s tehdejšími kardinálem
Josephem Ratzingerem
v roce 1989 v Centru
Mariapoli v Římě.

Mince nepodléhající inflaci

Z HNUTÍ FOKOLÁRE Návrat ke kořenům

K dějinám se máme obracet nikoli proto, abychom je oplakávali nebo oslavovali, ale abychom pochopili Boží působení v nich a vzali si za své to, co je trvale platné a vede nás k lepšímu pochopení naší přítomnosti. S tímto úmyslem jsme se v minulých dvou ročnících na stránkách našeho časopisu „navraceli ke kořenům“ Hnutí fokoláre.

V návaznosti na sté výročí narození jeho zakladatelky jsme chtěli poukázat na rodinné, církevní a společenské pozadí, na němž se utvářel Chiařin život a které ovlivňovalo vznik a raný rozvoj nového církevního společenství, jemuž ona dávala život. Bez nároku na vyčerpávající úplnost jsme se snažili zdůraznit především ty momenty, kdy Boží milost zkyprvovala a zúrodňovala zdánlivě neproniknutelnou a tvrdou půdu lidského úsudku, do níž rodičí se Hnutí své kořeny zapouštělo. Také jsme se snažili zachytit neméně složitou politickou situaci celé této doby, a to nejen během války, ale už i před a po ní.

Právě letos v říjnu jsme si připomínali sto let od pochodu na Řím vedeného tehdejšími – dnes bychom řekli – „populistou“ Mussolinim. Tato událost představovala počátek vlády fašismu v Itálii, s nímž se církev dostala do ostré polemiky vyjádřené v roce 1931 v encyklice Pia XI. „Non abbiamo bisogno“ („Nemáme zapotřebí“). Papež v ní označil fašistickou ideologii, která jako každá totalita cílila především na mládež, za pohanské zbožštění státu. Chiara a celá její generace prožívala své dětství a dospívání v systému principiálně nepřátelském vůči víře i církvi, s čímž bylo třeba se vyrovnat, mnohdy i za cenu nemalých obětí.

V tomto směru měla Chiara dobrý příklad v pevném postoji svého otce, socialisty, který odmítl učinit morální kompromis, nabízející se díky jeho osobní známosti s Mussolinim. Zbavil se tak možnosti získat výhodnější zaměstnání, i když rodina pak byla nucena žít ve značné chudobě. Chiařina bratra dovedl odpor proti fašismu dokonce do řad komunistické strany a později za

války do partyzánského hnutí a do vězení, kde mu hrozilo odsouzení k smrti.

Rodina vyznačující se různorodostí názorů, v níž především maminka byla nositelkou živé víry, znamenala pro Chiaru první školu jednoty, která je – za podmínky žití vzájemné lásky – uskutečnitelná i při takovéto názorové různosti. Tato zásadní v rodině nabytá zkušenost byla pro celý její další život určující. Zdravá rodina, v níž vyrostla, měla pro ni zásadní důležitost a častěji se na ni odkazovala.

Kromě rodiny byla Chiara hluboce zakořeněna také v katolické církvi. Pro člověka narozeného v Tridentu to nebylo nic neobvyklého. Byla to církev soudržná, strukturovaná, věnující se službě potřebným, tradiční v tom nejlepší smyslu; taková, jaká vyrostla z obnovného koncilu konaného před čtyřmi staletími právě v tomto městě. Tato mladá žena se však stala něčím úplně jiným než „pouze“ dobrou katoličkou, jakých bylo v Tridentu oné doby mnoho.

Pevné zakotvení a angažovanost v církvi otvíralo Chiaru ke skutečné katolicitě v pravém smyslu tohoto slova, tedy ke všeobecnosti. Chápala význam různých forem dialogu vedeného na všechny strany, čímž o řadu let předsedla Druhý vatikánský koncil. Výmluvně o tom svědčil na židovsko-křesťanském symposiu v Jeruzalémě v březnu 2009 ženevský rabín Marc Raphael Guedj: „Setkal jsem se s mnoha osobnostmi, ale v Chiaře jsem viděl Boží přítomnost. Byla víc než jen institucí. V mezináboženském dialogu nezapřela svou identitu: zůstala zcela v domě církve, ale překonala střechu tohoto domu, aby se setkala s jeho ‚Architektem‘. Kvůli lás-

Jan Pavel II.
navštívil
v roce 1984
Mezinárodní
centrum
Hnutí fokoláre
v Rocca di Papa.

Foto: archiv Città Nuova

ce zapřela sama sebe, aby viděla očima druhého.“

O církvi Chiara nikdy nezapochybovala a její mateřskou ruku vždy cítila jako svou garanci a jistotu. Ve chvílích, kdy její dílo zkoumaly vatikánské i italské církevní úřady a kdy nebylo daleko rozhodnutí o jeho zákazu, měla tisíc důvodů rezignovat a stáhnout se do ústraní nebo se dokonce vydat cestou odporu. Ale neudělala to, i když kvůli tomuto „nepochopení od milované matky“ ne jednou potají plakala, jak dosvědčují ty, které jí byly nablízku.

Jako satisfakci za všechny své skryté slzy by bývala mohla vnímat poselství papeže Benedikta XVI. z 18. března 2008 zaslané u příležitosti jejího pohřbu, v němž mimo jiné napsal: „Přede vším bych chtěl poděkovat Bohu za službu, kterou Chiara prokázala církvi:

službu, která byla tichá a výrazná, vždy v souladu s učením církve (...) Myšlenka papeže byla jediným vodítkem, podle kterého se Chiara orientovala, byla pro ni bezpečnou směrnicí. Když se podíváme na její iniciativy, můžeme dokonce říci, že měla téměř prorockou schopnost předvídat a realizovat papežovu myšlenku s předstihem.“

Bylo tomu tak, protože Chiara měla v sobě silnou anténu naladěnou na vlnovou délku všech papežů, kteří během jejího života stáli v čele církve. Byl to Pius XII., kdo jako první pochopil, že spiritualita jednoty může být odpovědí na falešnou ideologii komunismu, a s jeho vědomím začalo Hnutí rozvíjet kontakty s umlčenou církví v zemích, kde byl tento režim u moci. Díky Chiarařině odpovědi na jeho výzvu se po maďarských událostech roku 1956 zrodili

Boží dobrovolníci – volentáři jako lidé připravení vtělovat Boží přítomnost do struktur občanské společnosti a dávat tak odpověď na bojovný ateismus, který si tehdy razil vítěznou cestu zejména v zemích za železnou oponou.

Pronikání Hnutí fokoláre do těchto zemí, o němž jsme se zmínili v souvislosti s uvězněním fokolarína Guida Mirtiho v Praze, má svoji předeheru na letní mariapoli 1954. Při mši 22. srpna učinila Chiara a několik fokolarínů tajný slib, že se nabízejí jako splátky za pád zdi rozdělující svět, za to, aby padl komunismus. Tehdy prohlásila: „Každý z nás, kdo zemře, kdo bude muset trpět, bude splátkou za zbourání této zdi.“ Nebyl „zázračný rok“ 1989 Boží odpovědí na tento slib? Nevíme, ale rádi věříme, že Bůh ho vzal vážně a započítal do aktiv své „Boží ekonomie“.

Závazek dávat svůj život jako splátku za pád různých jiných zdí a současných podob zla nás může i dnes stimulovat. Nad historií Hnutí jsme se zamýšleli právě proto, abychom si připomněli „velké věci“, které Pán učinil díky věrnosti Chiary a těch, kdo s ní začínali a doprovázeli ji. A také proto, abychom charisma jednoty tvořivě rozvíjeli a umožnili mu žít dál v našich srdcích i v srdcích těch, kdo přijdou po nás.

Nechme se přitom inspirovat slovy papeže Františka, vyslovenými 6. února 2021 při audienci pro účastníky generálního shromáždění Hnutí. Poté, co je vyzval, aby uplatňovali tvořivou věrnost charismatu, vyvarovali se nebezpečné sebestřednosti a uvnitř Hnutí žili v duchu synodality, řekl: „Po vzoru Chiary Lubichové vždy naslouchejte výkřiku Kristovy opuštěnosti na kříži, který je projevem nejvyšší míry lásky. Milost, která z toho plyne, je schopna v nás slabých a hříšných vyvolat velkorysý a někdy i hrdinský odpověď; je schopna proměnit utrpení a dokonce i tragédii ve zdroj světla a naděje pro lidstvo. V tomto přechodu ze smrti do života spočívá jádro křesťanství a také vašeho charismatu.“

Při současné „změně epochy“, o které papež František často hovoří, v době zmatení hodnot a nebývalé inflace hmotných statků zůstává trvale platnou a nejcennější mincí ta, kterou Chiara zanechala svým následovníkům jako dědictví: na jejím rubu je napsáno „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“ a na jejím líci „aby všichni byli jedno“.

Jiří Kratochvíl

Vedoucí na potáborku.

Foto: archiv D. Pospíšila

POTÁBOROVÉ SETKÁNÍ GEN 3

Jako každý rok i letos se kluci gen 3 sešli, aby zavzpomínali na letní tábor.

Státní svátek hrál do karet, a tudíž setkání mohlo začít už 16. listopadu večer. Přijelo devět táborníků, pět vedoucích a dva nováčci, kteří se o gen a jejich životě chtěli dozvědět víc. Statek ve Střeleckých Hošticích hostil kluky čtyři noci. Zima, sníh a studená voda dodávaly „potáborku“ tu správnou atmosféru, na kterou se kluci vždy těší. Tématem setkání bylo *Star Wars* (film *Hvězdné války*). Tento příběh je klukům velice blízký. Veškeré činnosti, jako například rozcvičky, služby na nádobí, sekání dřeva i slova na den, se přizpůsobily tomuto fantasy filmu. Kluci byli nadšení.

Vedoucí kvitovali, jak se kluci snaží se zápletem spiritualitu žít. To se projevilo dobrými skutky i třeba obyčejným nasloucháním svému kamarádovi.

Celé setkání zakončila mše svatá v nedalekých Strakoncích. Všichni vedoucí v čele s Dominikem Pospíšilem by tímto chtěli poděkovat každému zúčastněnému, který se může těšit na další setkání, a to na únorové lyžování.

Z MEZINÁRODNÍHO SETKÁNÍ V MAĎARSKU

O víkendu 11.-13. listopadu se v Gántu u Budapešti uskutečnilo setkání pro mladé z *fialové zóny*, kteří se věnují dětem či dalším mladým v rámci Hnutí fokoláre. Na setkání nás dorazilo okolo

45 gen 2 a asistentů z Maďarska, Slovenska, Česka, Chorvatska, Slovinska, Srbska a Bulharska. Společně jsme se zamýšleli nad Božími zdroji, ze kterých můžeme čerpat pro náš duchovní život a pro službu druhým: modlitbou, eucharistií nebo Božím slovem. Rozjímání nad myšlenkami nejen Chiary Lubichové se pak střídalo s prací v menších skupinkách, během kterých jsme mohli dále diskutovat, plnit společné úkoly nebo sdílet své zkušenosti.

Celý víkend byl pozváním „dobít baterky“ a načerpat inspiraci pro naši službu dalším gen a to se, myslím, beze zbytku podařilo. Na závěr pak přišlo pozvání na kongres gen 2 z *fialové zóny*, který by se měl uskutečnit první březnový víkend v srbském Bělehradu a kam doufáme, budou moct dorazit i mladí z Česka.

Markéta Doleželová

Když jsem poprvé slyšela o setkání pro zodpovědné za mladé v Maďarsku, byla jsem nadšená! Zažila jsem již několik mezinárodních setkání plných intenzivního programu a zkušeností mladých z různých částí světa. Vždy to bylo velmi inspirativní a povzbuzující pro můj život víry.

Zkomplikovala se mi situace a vypadlo to, že na setkání nepojedu. Tři dny před začátkem jsem se však dozvěděla, že kamarádka nemůže kvůli zdraví jet a bylo by potřeba, abych jela místo ní. Řekla jsem si, že to je způsob, jak ke mně mluví Bůh. Přeorganizovala jsem své plány a povinnosti a jela jsem.

Vděčnost. To cítím při vzpomínkách na dny strávené ve vesničce Gánt u Budapešti. Těším se na příležitosti předat načerpanou inspiraci ostatním mladým.

Sára Suchá

První dojmy ze setkání v Maďarsku byly hodně smíšené. Přijeli jsme a na místě konání jsme byli jen my z Česka a pak organizátoři. Hned jsme šli na mši a když jsme se rozhlédli kolem, začali jsme se smířovat s tím, že už nikdo nedorazí. Avšak naštěstí začali přijíždět gen z Maďarska, ale i ze Slovenska a Srbska. Následoval první společný program, což bylo skvělé. První večer jsme se seznámili a sdělovali si, proč jsme přijeli a co od setkání čekáme. V sobotu jsme pokračovali programem, překládaným z italštiny do angličtiny. Po společném tématu jsme ve skupinách po pěti až šesti lidech jako výstup vytvářeli projekt, který jsme pak prezentovali ostatním a diskutovali o něm. Večer jsme hráli různé hry nebo mluvili o tom, jak se mají mladí gen v ostatních státech, i o tom, jak tam žijí jako mladí věřící. Zjistili jsme, že všude řešíme podobné, ne-li stejné problémy. Domluvili jsme se, že se na konci ledna sejdeme spolu se slovenskými gen abychom stihli probrat, co jsme nedorušili a zároveň upevnili vztahy, když to máme k sobě tak blízko.

Kryštof Bouda

VÍKEND GEN 2 MUŽŮ

Cílem společného víkendu bylo zrekapitulovat letošní tábor gen 3, na jehož organizaci se mnozí z nás podíleli, naplánovat a domluvit se o pořádání dalších akcí pro gen 3 a pobavit se o tom, jak se máme. Sešli jsme se v Říčkách v Orlických horách ve čtrnácti lidech od osmnácti let až po zkušené borce a fokolaríny. Někteří se připojili videohovorem. Rádi bychom, aby se v našem společenství každý cítil chtěný a mohl být tím, kým je, protože tak je výjimečný.

Dominik Pospíšil.

Účastníci mezinárodního setkání v Maďarsku.

Foto: archiv S. Suché

Foto: archiv HF

Dalibor se věnoval dospívající mládeži – na snímku (vzadu) v Rakousku na workshopech s mezinárodní skupinou Gen Rosso, květen 2003.

Jsem jen díky...

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Přinášíme několik kamínek mozaiky života Dalibora Slavička

V říjnu byla z pražského mužského fokoláře poslána do dalších fokolářů na světě zpráva: „V sobotu 15. října ve věku 68 let odešel do nebe náš Dalibor (Dalimar) Slaviček. V posledních letech se jeho zdravotní stav zhoršil kvůli vážné nemoci. Postupně se stal zcela závislým na pomoci, a proto byl hospitalizován v charitním Domově sv. Václava ve Staré Boleslavi, kam za ním denně chodili fokolarini a fokolarinky. Jeho odchod byl náhlý, kvůli nezastavitelnému krvácení. K nám domů přicházejí projevy vděčnosti za jeho život, především od těch, které Dalibor doprovázel mnoho let jako asistent gen 3. Bude pohřben na hřbitově naší citadely.“

Dalibor se narodil roku 1954 v Brně, působil v Praze, v Košicích, po roce

1989 následovala duchovní formace v italském Loppianu a švýcarském Montet. V Praze pak několik let pracoval na nunciatuře, potom žil v chorvatské citadele Faro a posléze zakotvil v Římě, v Mezinárodním centru Hnutí fokoláře, kde pracoval v sekretariátu pro biskupy přátele Hnutí.

MINISTROVÁNÍ

Ještě před narozením mě maminka zasvětila Panně Marii. Měl jsem teprve tři roky, když se mě zeptala, jestli chci také ministrovat jako můj brácha. Když mně bylo pět roků, chtěl jsem s bráchou Františkem chodit na ranní roráty, které byly v 5:40 hodin. Většinou jsme spěchali na poslední chvíli, a když byl sníh a já nemohl běžet, o pět let starší brácha mě vzal na záda, a tak jsme roráty na poslední chvíli stihli. Jenže

jedna sousedka nás udala. Ředitel školy si pak zavolal tatínka, jak to že posílají děti tak ráno do kostela a ještě ten starší tam tahá mladšího bratra. Pohrozil mu, že takové děti se v Sovětském svazu odebírají rodičům a dávají se na převýchovu do táborů. Tatínek se nedal a oponoval s tím, že syny do kostela neposílají, že oni chtějí sami a oni, rodiče, jim v tom bránit nebudou. A dodal: „Já jsem bojoval za druhé světové války na všech frontách od Buzuluku až po Prahu, a kdybyste mi vzali děti, šel bych k prezidentovi Svobodovi, jestli toto je odměna za to, že jsme za vlast nasazovali život.“ Na to ředitel neodpověděl a nestalo se vůbec nic.

Po pár letech, když maminka pracovala v prodejně hudebních nástrojů, přišel tam tento ředitel a chtěl koupit kytaru. Tehdy se nedaly sehnat, byly nedostatkovým zbožím. Maminka ale šla za vedoucím a poprosila ho, jestli mu může dát „podpultovou“ kytaru. Ten souhlasil. Ředitel byl šokovaný, že někdo takto dokázal odplatit zlo dobrem.

Dalibor

Z HOR FYZICKÝCH NA HORY DUCHOVNÍ

Rytířské a skautské období v Daliborově dětství bylo v mládí vystřídáno vášní pro hory. Tak silnou, že Dalibor šel studovat geodezii, aby mohl zmapovat ještě neprobádané oblasti Himálaje. Navíc říkával, že v Tatrách, stejně jako mnozí jiní, jednou skončí.

Dalibor však v horách neskončil, ale skončil s horami. Nebo jak říkával, místo hor fyzických začal slézat hory duchovní. Přivedla ho k tomu jedna příhoda, kdy s kamarádem lezli Weberovku, strmou stěnu ve Vysokých Tatrách. V určité chvíli se Dalibor zastavil, jako by mu nějaký vnitřní hlas říkal: postůj. Kamarád, který lezl na laně za ním, se divil, proč nepokračuje. Dalibor ale poslechl ten vnitřní hlas a po krátké chvíli viděl, jak se uvolnil balvan jako koňská hlava právě tam, kam směřovali. Kdyby Dalibor býval pokračoval, zřejmě by ho zasáhl. Tato příhoda vedla Dalibora k radikální změně života, když prohlásil: „Pane, ty jsi mi znovu daroval život, já ho chci nyní darovat tobě.“

Bůh ho vzal za slovo a vodil ho po nových výšinách. V roce 1977 se nečekaně ocitl v Praze na mariapoli a od té doby s nadšením a nasazením následoval spiritualitu společenství.

František Slaviček,
rodný bratr Dalibora

DALIBOROVA PRVNÍ MARIAPOLI

V létě 1975 jsem končil vojnu v Klenčí pod Čerchovem a připravoval se, že za dva měsíce nastoupím do kněžského semináře. Navštěvoval jsem často i ve všední dny mši svatou v Domažlicích. Jednoho dne jsem si tam všiml nového účastníka, mladého muže v mém věku. Pán mně – spíše ostýchavému – dal odvalu ho oslovit. Byl to Dalibor. Potěšilo mě, že je od nás z Brna, z kostela sv. Tomáše, kam jsem také před vojnou asi tři, čtyři roky chodil.

Studoval zeměměřictví a v Domažlicích byl na stáži od školy.

Hned jsme se skamarádili a podnikali různé výlety. Byl horolezcem a dovedl o horolezectví poutavě vyprávět. Jeho letní stáž skončila a já jsem zanedlouho šel do semináře. Psali jsme si dopisy, a když jsem ze semináře jezdil domů, tak jsem ho navštěvoval. Poznal jsem i jeho bratra Františka.

Postupně jsem začal od svých spolužáků v semináři poznávat Dílo Mariino, myšlenky Chiary Lubichové, ale šlo to pomalu. Také mi něco vyprávěl P. Karel Pavlíček, který byl tehdy farářem v Modřicích. Říkal mi: „Najdi si čas a jeď v létě (myslím, že 1977) na bezvadné setkání, na mariapoli. Tam se všechno dozvíš, tam ti to bude jasné.“ Mluvil trochu tajemně a nebyl schopný nebo ochotný mi vysvětlit, co to vlastně bude. Ptal jsem se, jestli bych s sebou nemohl vzít svého přítele Dalibora Slavíčka. On nevěděl a nakonec mi řekl, ať ho vezmu s sebou do kostela na zahájení a že vedoucí posoudí, jestli může zůstat nebo ne. P. Karel Pilík požádal Dalibora, aby se představil. Když Dalibor vyprávěl o záchraně života a rozhodnutí pro duchovní cestu, P. Karel prohlásil, že je vidět, že ho na mariapoli přivedl Pán a že je vítán.

V roce 2019.

Foto: Š. Fíclík

Oba jsme byli naprosto nadšení a tím začala naše cesta v Díle. Dalibor do něj záhy přivedl i svého bratra Františka a maminku. Obdivoval jsem jeho ryzost, ochotu se nasadit, obětovat, odvalu dát svůj život k dispozici Kristu.

P. Pavel Hověz

DALIBOROVY HLÁŠKY

Měl velmi rád sladké. Jedl koláče, buchty, dorty a sladké všeho druhu. Když bylo něco obzvlášť dobré, nezapomněl poznamenat, že to jde přímo do ledvin.

Když vzpomínám na Dalibora, rád si vzpomenu na jeho touhu se modlit. Často se ptal, jestli se už modlil růženec nebo jestli byl na mši. Také za každého obětoval svoji nemoc... I když ho nemoc omezovala, modlitba vždy zůstala.

Dokud to ještě zvládal, při chůzi do schodů do prvního patra se jednou rukou držel zábradlí, pomalu zvedal nohy a vystupoval nahoru s poznámkou, že se jedná o „výstup na Gerlach nebo Everest“. Také často říkal: „Prosím vás, na pohřbu mi zahrajte píseň *Jsem jen díky*. Bohu jsem vděčen za všechno, stačí jen opakovat: díky za všechno a stále.“

Jan Vrátný, fokolarín

DOKÁZAL UKLIDNIT

Byl vysoký, výrazný, velmi příjemný. Na jednom z našich prvních setkání Hnutí fokoláre jsme s manželem v Olomouci vyprávěli zkušenost s péčí o jeho nemocnou maminku. Bylo pro mne emocionálně náročné něco říkat před publikem, byla jsem vnitřně rozklepaná a nebyla jsem si jistá, jestli to bylo přínosné. Dalibor ke mně potom přišel, i když jsme se vůbec neznali, pozdravil mě a řekl mi, že se mu to moc líbilo. Mile se mnou mluvil a usmíval se. Uklidnilo mě to, po-

těšilo a pamatuji si to dodnes, i když už to je řada let.

Renata Němcová, Mohelnice

PRŮVODCE NA CESTĚ DOSPÍVAJÍCÍCH

Blíž jsme se poznali v době mého dospívání, když přišel do brněnského fokoláre a staral se o nás gen 3.

Bylo pro mne hrozně důležité, jak nám dokázal zprostředkovat různá klubovská dobrodružství jako každoroční tábory. Během roku jsme v zimě zažili třeba výpravu do lesů. Ve sněhu jsme tam rozdělávali oheň. Nebo jednou vzal pár starších kluků na rybaření. Zažil jsem poprvé, že jsme chytili rybu a pak jsme si ji upekli na ohni. Moc rád také vzpomínám na to, jak nás vzal slaňovat věž kostela sv. Michala v Olomouci.

To všechno byly věci, které byly pro nás kluky velmi důležité. Zároveň nám u toho svým příkladem předával evangelium, nenuceně, už jen tím, že jsme byli s ním. Nejdůležitější bylo pro mne vidět, jak ho žije, že je to něco velmi reálného, přirozeného. Líbila se mi jeho radikalita mít Ježíše na prvním místě. Nebylo to ve slovech, ale ukazoval nám to v konkrétních věcech.

Použil bych pro něj takový přírůbek, který jsem nedávno někde četl – žil s křížem v srdci, ale se vzkříšením na tváři. Ač možná prožíval i těžké věci – a to jsme často nevěděli – věnoval nám vždy svou pozornost a lásku. Když se s námi setkal, byli jsme pro něj ti nejdůležitější.

Vybral jsem si ho pak jako biřmovacího kmotra, protože byl jedním z těch, kdo mě dovedli k osobnímu rozhodnutí pro Krista. I když jsem věděl, že asi nebude žít vždycky v Brně a že si nebude moci být vždy fyzicky nablízku, měl jsem jistotu, že to je člověk, který mě ponese v modlitbách.

Dominik Jurásek, Brno

**Další vzpomínky
zazněly při
rozloučení
s Daliborem, viz
videozáznam na
YouTube: Pohřeb
Dalibora Slavíčka -
YouTube.**

Z Daliborova deníku 17. února 2011, když začaly první nejasné příznaky onemocnění: „Nová a krásná i hluboká volba Ježíše opuštěného. Ten největší skutek lásky vůči Bohu můžeme udělat, když jej budeme milovat Opuštěného. Kdo ví, kolik dnů mi ještě zbývá. Dej, Pane, ať je prožiji naplno s Tebou, abychom pak mohli být celou věčnost zajedno.“

Nikdo sám

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Naslouchání a sdílení. „Nikdo sám“ je program doprovázení a svědectví, který se již nějakou dobu nabízí pro rodiče z různých zemí světa, kteří mají děti LGBT¹.

„Nenechat nikoho osamělého“ je výzva, kterou Chiara Lubichová ve svém textu „Jedno město nestačí“ adresuje těm, kdo chtějí proměnit město, v nichž žijeme, prostřednictvím lásky evangelia. Výzva, která nás den za dnem vede k tomu, abychom se snažili proměnit místa, kde žijeme, v prostředí bratrství, kde se každý člověk cítí milován a přijat.

Právě s ohledem na tuto výzvu hnutí Nových rodin pojmenovalo „Nikdo

sám“ program a workshopy zaměřené na doprovázení, sdílení života a svědectví, které již nějakou dobu pořádá s páry z různých zemí (Itálie, Portugalsko, Německo, Belgie a Brazílie), které mají LGBT děti.

Setkání probíhala zpočátku prezentací formou s některými připojenými online, potom kvůli pandemii už výhradně online. Navzdory velkým zeměpisným vzdálenostem a kulturním rozdílům byla tato setkání zdrojem sdílení a velkého vzájemného obohacení. Postupně se z účastníků stávala jedna rodina, v níž se otázky, utrpení, zranění a úspěchy každého z nich staly společnými. To vyvolalo touhu setkat se i osobně, a tak se ve dnech 14. až

16. října 2022 konal v Centru mariapoli v Castel Gandolfu (Itálie) workshop za účasti 60 osob. Kromě párů rodičů, kteří se již nějakou dobu kurzu účastní, a některých zodpovědných za různé reality ve Fokoláre byl program obohacen o přítomnost některých mladých lidí s homosexuální orientací, kteří byli aktivními členy Hnutí fokoláre. Naslouchat svědectvím rodičů, ale i mladých bylo velmi dojemné a umožnilo nám to lépe se poznat a prosvětlit všechny tyto zkušenosti světlem evangelia.

Snažili jsme se o vzájemné porozumění bez předsudků, a to i za pomoci odborníků.

Otec Amedeo Ferrari, františkán a morální teolog, otec Pino Piva, jezuita a teolog, který se velmi angažuje v pastorační práci různých skupin LGBT lidí, Katrien Verhegge, belgická psychoterapeutka, která se touto problematikou zabývá na vládní úrovni ve své zemi, a Roberto Almada, rovněž psychoterapeut, doprovázeli skupinu s velkou moudrostí a vyvážeností a pomáhali účastníkům pochopit cestu, po které katolická církev kráčí – nebát se a odvážně se otevřít vždy nečekaným překvapením Ducha Svatého, rozšířit svou schopnost naslouchat, přijímat, doprovázet a začleňovat.

Otec Pino Piva vyzval všechny, aby i nadále pomáhali a doprovázeli „rodiny – rodiče a další příbuzné – aby usilovali především o lidské a křesťanské přijetí. Dítě má být vždy přijato! A tím rodina pomáhá církvi být Rodinou, která bezpodmínečně přijímá a začleňuje své děti.“

Tyto dny setkání ve všech přítomných vzbudily silnou touhu stát se opravdovými spolupoutníky pro každého bližního, který nám zkříží cestu. Zajisté se nepodařilo najít všechny odpovědi na nejrozličnější otázky. Mnoho otázek ještě zbývá otevřených, mezi nimi i to, jak zajistit program doprovázení, jak prohloubit a žít charisma jednoty.

Otec Amedeo Ferrari vyzval všechny, aby „měli na paměti, že každý člověk má svou nezcizitelnou důstojnost. Proto i lidé, kteří pociťují homosexuální sklony, musí být přijímáni s úctou a stejnou důstojností jako ostatní lidé, bez jakýchkoli předsudků nebo diskriminace.“

*Raimondo a Maria Scottovi
(Převzato z www.focolare.org)*

1. LGBT – zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby.

Ilustrační foto: Pixabay

VALENTYNA

PODLE SKUTEČNÝCH UDÁLOSTÍ
PÍŠE A KRESLÍ HELF A CZINA

FOKOLARÍNÍ V NEW YORKU SI
NAŠLI DŮM VE ČTVRTI, KTERÁ JE
VĚTŠINOVĚ ČERNOŠSKÁ.

JAKO JEDNI Z MÁLA BĚLOCHŮ
ŠÍROKO DALEKO, NEBUDÍ U MÍSTNÍCH
PŘÍLIŠ VELKOU DŮVĚRU.

BĚHEM PANDEMIE SE NA ULICÍCH
ZAČALO OBJEVOVAT VÍCE BEZDOMOVců.

MEZI NIMI I VALENTYNA,
PŮVODEM Z UKRAJINY.

NECHTĚLA BYSTE
BYDLET U NÁS? MÁME
VOLNÝ POKOJ.

NECHCI VÁM PŘEKÁŽET. BUDU
BYDLET TADY NA CHODBĚ.

JSTE SI JISTÁ, ŽE VÁM TO
STAČÍ? A NEMŮŽEME VÁM
JEŠTĚ NĚJAK POMOCI?

KDYŽ JSEM PŘIJELA DO AMERIKY,
OKRADLI MĚ A ROZBILI MI MOBIL.
NEMŮŽU ZAVOLAT SYNOVI. UMĚL BYSTE
MI HO SPRAVIT?

PŮJČTE MI HO,
PODÍVÁM SE NA NĚJ.

MOBIL VALENTYNĚ JEDNODUŠE
OPRAVILI A POMOHLI JÍ ZAŘÍDIT
I NÁHRADNÍ DOKLADY.

MAMI, DÍKY BOHU! UŽ
JSEM BYL PŘESVĚDČENÝ,
ŽE NEŽIJTEŠ! MUSÍŠ PŘIJET
HNED DOMŮ!

DĚKUJU VÁM ZA VŠECHNO.
UŽ MÁM LETENKU, PŘÍŠTÍ
TÝDEN ODLÉTÁM.

KDYBY MNĚ VÁS PÁN BŮH
NEPOSLAL DO CESTY,
URČITĚ BYCH NA TÉ ULICI
NEDOŽILA JARA.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ

V tichu Vánoc

(ZA)MYŠLENKA

*Pohled do jeslí nás vrací do dětství,
do těch nejšťastnějších Vánoc života.
Kdy jsme prožívali bezprostřední radost,
protože starosti nesli rodiče.
Kdy jsme prožívali čistou radost,
která ještě nebyla ohrožena vášněmi.
Kdy jsme prožívali radost z Božího Syna,
protože jsme byli schopni
upřímného přátelství.
Kdy jsme prožívali radost rodiny,
protože všechno rušivé se zastavilo,
přestaly hádky a lidská nedorozumění.
Kdy jsme cítili, že Bůh
sestoupil mezi svůj lid.
Proč musí krásné Vánoce
zůstat výsadou dětí?
Vždyť těm, kdo uvěřili,
dal Bůh moc
stát se Božími dětmi!*

*Jan Graubner
(Úryvek z knihy Jan Graubner:
V tichu, 2022, str. 59)*

DÁRKY

Radost z dávání

Chiaro, učíš nás stále dávat, bez váhání. Ale já nemám mnoho věcí, které bych mohla darovat. Jak to mám dělat?

Gaudia Kim - Korea

Není pravda, že nemáš moc věcí, které můžeš darovat! Máš mnoho, mnoho věcí, které můžeš dát. Například:

PŮJČIT TUŽKU, to můžeš udělat!

POMOCI V KUCHYNI tvojí mamince, můžeš? Ano!

NAUČIT HRU ty, kdo ji neznají, to můžeš!

DAROVAT NASLOUCHÁNÍ někomu, kdo si přeje být vyslechnut. Třeba kamarád je smutný, chce, aby mu někdo naslouchal, chce s tebou mluvit. I když máš na práci něco jiného, zastav se a poslouvej ho.

DÁT LASKAVOU ODPOVĚĎ: když se tě na něco ptají, mile odpověz.

DÁT KOUSEK SVAČINY někomu, kdo ji nemá, můžeš!

ŘÍCT „DOBŘE RÁNO“ S LÁSKOU, to můžeš: když se probouzíš, místo toho, abys vstávala otráveně, tak se usměj a řekni „dobré ráno“ svému bratříčkovi, mamince: to můžeš!

DAROVAT ODPUŠTĚNÍ těm, kteří ti ublížili, to můžeš, ne?

DÁT ÚSMĚV, můžeš!

POMOCI CHUDÝM: to dělej vždycky!

DAROVAT PŘÁTELSTVÍ těm, kdo jsou sami, kdo jsou nemocní. Třeba nemocná sestřička, nudí se v posteli, tak jí můžeš přečíst pohádku: to můžeš udělat!

DÁT DÁREK: když má svátek maminka, když má narozeniny kamarád, můžeš!

DÁT POMOC těm, kdo pracují, můžeš pomáhat.

POTĚŠIT ty, kdo pláčou, to můžeš!

DÁT RADOST těm, kdo jsou smutní, můžeš!

DÁT DOBRÉ ZPRÁVY, to také můžeš dělat. Vrátíš se domů, máš dobrou známku, tak řekneš: „Mami, mám dobrou známku!“ To je dobrá zpráva, kterou jste přinesli domů.

Takže vidíš, kolik věcí můžeš darovat, je toho tolik!

(Kongres gen 4, Castel Gandolfo,
26. června 2004, La felicità di dare,
Città Nuova 2005)

Ilustrace: Centrum gen 4

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

Milí čtenáři, ze srdce Vám přejeme hluboké a pokojné prožití vánočních svátků.

V době, kdy se přes radostné očekávání Vánoc setkáváme s bolestmi a utrpením různého druhu, ať již v podobě válek, těžkostí v rodinách či ve společnosti, se nám zdají výstižná slova Chiary Lubichové, která Vám přinášíme.

Vaše redakce a redakční rada

Dnes na nás působí kouzlo Vánoc tak, že se všichni cítíme více jako rodina, více jedno mezi sebou, více jako bratři a sestry, a tedy všechno – radosti i bolesti – vzájemně více sdílíme.

Bolesti především s těmi, kteří z různých důvodů prožívají tyto Vánoce tváří v tvář utrpení. (...)

Co tedy dnes říci těm z nás, kteří trpí? Co jim přát? Jak k nim přistupovat?

Především k nim přistupujme s největší úctou. I když si to možná ještě nemyslí, v těchto okamžicích jsou navštíveni Bohem.

Sdílejme pak s nimi, jak jen to je možné, jejich kříže (...). Ujišťujme je i o naší neustálé vzpomínce a modlitbě (...).

A nyní nějaké slovo pro ty, kteří prožívají Vánoce v pokoji a radosti.

Protože víme, že ten, kdo se vydá po cestách Božích, se nemůže vyhnout utrpení, přejeme všem, aby dokázali každou malou nebo velkou bolest, se kterou se setkají, přijmout s láskou, velkou láskou, aby ji darovali Dítěti Ježíši, který se dnes narodil, jako mu obětovali své dary Tři králové. To bude nejlepší kadidlo, zlato a myrha, které můžeme položit k jesličkám.

*Chiara Lubichová
(25. prosince 1986, více viz str. 14)*